

"...

I- İPTAL ve YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"...

II. GEREKÇE

27.02.2013 Tarihli ve 6443 Sayılı "Mera Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 2 nci Maddesi ile 4342 Sayılı Kanunun 12 nci Maddesine Eklenen Fıkranın Anayasaya Aykırılığı

İptali istenilen fıkranın birinci cümlesinde, kiralanan alanda (mera, yaylak ve kışlaklarda) hayvancılık için gerekli bakım, barınma ve su ihtiyaçlarını karşılayacak zorunlu hayvancılık tesislerinin kurulması öngörülmüştür. Böyle bir düzenlemenin mera, yaylak ve kışlakların yapılaşmaya açılması anlamını taşıdığı açıktır. Söz konusu tesislerin yapılması ile yetinilmeyeceği, bu tesislerin zorunlu olarak ihtiyaç duyacağı yol, su, elektrik gibi alt yapı çalışmalarının da gündeme geleceği kaçınılmaz bir olgu olduğundan böyle bir durumda mera, yaylak ve kışlakların tahribe uğrayacağı kuşkusuzdur.

Anayasanın 45 inci maddesinin birinci fıkrasında, "Devlet, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır" hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümden de anlaşılacağı üzere tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek görevi Devlete verilmiştir. Hal böyle iken mera, yaylak ve kışlakların yapılaşmaya açılmasının Devlete verilen görev ile bağdaşması mümkün olmadığından iptali istenilen fıkranın birinci cümlesi, Anayasanın 45 inci maddesine aykırıdır.

Diğer taraftan 4342 Sayılı Mera Kanunu'nda, hayvan otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri kullanılan taşınmazlar (m. 3/a) mera olarak tanımlanmış ve kullanım hakkı bir veya birden çok köy veya belediyeye ait olan meraların Devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu belirtilmiştir (m. 4/1). Ayrıca meraların özel mülkiyete geçirilemeyeceği de yasada düzenlenmiştir (m. 4/3).

Mer'alar lehine tahsis edilen köy veya kasaba halkının hayvanları yayılıp otlatılmasına mahsus olup özel mülkiyete konusu olamayacağından üzerine hayvancılık tesisleri de yapılamaz. Nitekim Yargıtay I.HD.24.06.1968 tarihli 4880 e. 4593 k. numaralı bir kararında mer'a üzerinde tesisat yapılamayacağı ilkesini kesin bir biçimde uygulayarak mer'aya bitişik olan ağıldan mer'aya kapı açılmasının caiz olmadığını, kapının açılması kabul edilmesi halinde, açılan kapıdan girip çıkan sürülerin mer'adan yararlanmasına veya mer'aya zarar vermesine göz yummak icap edeceğini, böyle bir külfetin davacıya yüklenmesi için haklı bir sebep olmadığını belirtmiştir.(Mera'nın Hukuki Rejimi-Hukuki İncelemeler Kütüphanesi, www.turkhukuksitesi.com).

Anayasa Mahkemesinin kararlarında vurgulandığı üzere, hukuk devletinin vazgeçilmez öğeleri içinde yer alan yasaların kamu yararına dayanması ilkesiyle bütün kamusal girişimlerin temelinde bulunması doğal olan kamu yararı düşüncesinin yasalara egemen olması ve özellikle bir ülkenin en önemli doğal kaynaklarından olan tarım alanlarımızın, çayır ve meraların korunması için yasa koyucunun bu esası gözardı etmemesi ve bunu en iyi şekilde yansıtması zorunludur.

Tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önünü açan iptali istenen kuralın kamu yararına dayanmadığı ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci maddesine aykırı olduğu çok açıktır.

İptali istenilen fıkra da yapılaşmaya konu olacak mera, yaylak ve kışlakların alanlarını sınırlamaya dönük bir hüküm (kiralanan alanın yüzölçümünün yüzde biri) yer almakla birlikte, buralarda kurulacak tesislerin niteliğine, yüksekliğine ilişkin herhangi bir sınırlama hükmü getirilmemiş, bu tesislerin yapılması ve kullanılması ile usul ve esasların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenmesi öngörülmüştür.

Anayasanın 7 nci maddesinde “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.” denilmektedir. Buna göre, yasa koyucunun temel ilkeleri koymadan, çerçeveyi çizmeden yürütmeye yetki vermemesi, sınırsız ve belirsiz bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir. Yasa ile yetkilendirme Anayasanın öngördüğü biçimde yasa ile düzenleme anlamına gelmez. Yasa koyucu gerektiğinde sınırlarını belirlemek koşuluyla bazı konuların düzenlenmesini idareye bırakabilir. Bu bağlamda, sık sık değişik önlemler alınmasına veya bunların kaldırılmasına gerek görülen ekonomik, teknik veya benzeri alanlarda temel kurallar saptandıktan sonra ayrıntıların düzenlenmesinin idareye verilmesi, yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemez.

Anayasanın 8 inci maddesinde ise yürütme yetkisi ve görevi düzenlenmiştir. Yasa koyucu belli konularda gerekli kuralları koyacak, çerçeveyi çizecek eğer uygun ve zorunlu görürse, onların uygulanması yolunda sınırları belirlenmiş alanlar bırakacak, idare ancak o alanlar içinde takdir yetkisine dayanmak suretiyle yasalara aykırı olmamak üzere bir takım kurallar koyarak Yasa'nın uygulanmasını sağlayacaktır. Esasen Anayasanın 8 inci maddesinin, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasaya ve yasalara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir hükmünün anlamı budur. Bu kurallara göre yasa koyucunun genel kuralları koyup, düzenlenecek olan alanın esaslı konularının kanunda yeterince belli edilmiş, amaç ve hedefin açıklanmış, sınırlarının ve çerçevesinin yeterince belirlenmiş olması, yürütmenin yapacağı düzenlemenin ölçüsünü vermesi, Anayasanın öngördüğü yürütmenin yargısal denetiminin etkinliğini engellemeyecek nesnel kurallara bağlaması gerekmektedir.

Bu nedenle de hayvancılık tesislerinin yapılması ve kullanılması ile usul ve esaslar çıkarılacak yönetmelik ile belirlenme konusunda Bakanlığa yetki veren söz konusu fıkranın son cümlesi, Anayasanın 7 nci ve 8 inci maddelerine aykırıdır.

İptali istenilen fıkranın birinci ve son cümlelerinin iptali durumunda bu fıkranın ikinci ve üçüncü cümlelerinin de uygulanması mümkün olmayacaktır.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, Yasa'nın belirli kurallarının iptali, diğer kurallarının veya tümünün uygulanmaması sonucunu doğuruyorsa, bunların da Anayasa Mahkemesi'nce iptaline karar verilebileceği öngörülmektedir.

Diğer taraftan Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenlemenin Anayasanın 11 inci maddesinde yer alan Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ve dolayısı ile Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesi ile bağdaşması düşünülemez (Anayasa Mahkemesinin 03.06.1988 tarih ve E.1987/28, K.1988/16 sayılı kararı, AMKD., sa.24, shf. 225). Bu nedenle de 12/11/2012 tarih ve 6360 sayılı Kanunun 1 inci Maddesinin; Birinci Fıkrasındaki “sınırları il mülki sınırı olmak üzere” ibaresi ile İkinci Fıkrası Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerine de aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle 27.02.2013 tarihli ve 6443 sayılı Mera Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ile 4342 sayılı Kanunun 12 nci maddesine eklenen fıkranın;

a- birinci cümlesinin, Anayasanın 2 nci, 11 inci ve 45 inci maddelerine aykırı olduğundan,

b- son cümlesinin, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 8 inci ve 11 inci maddelerine aykırı olduğundan,

c- ikinci ve üçüncü cümlelerinin uygulama olanağı kalmadığından,

iptal edilmeleri gerekmektedir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

27.02.2013 tarihli ve 6443 sayılı Mera Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ile 4342 sayılı Kanunun 12 nci maddesine eklenen fıkranın, Anayasanın “çayır ve meraların amaç dışı kullanılması ve tahribinin önlenmesi için devleti gerekli tedbirleri alması için görevlendiren” 45 inci maddesine açıkça aykırılığı ortadadır.

Ancak, Anayasanın 153 üncü maddesindeki “iptal kararlarının geriye yürümezliği” kuralı karşısında, mera, yaylak ve kışlakları kiralayanlar, hayvancılık tesisleri adı altında tesisler kurarak bu yerlerin tahribine yol açabileceklerdir. Bu nedenle giderilmesi olanaksız durum ve zararlar doğacağından, iptal davası sonuçlanıncaya kadar iptali istenen söz konusu fıkranın yürürlüğünün durdurulması gerekmektedir.

Öte yandan, anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağına duraksama bulunmamaktadır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen fıkranın iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

Esas Sayısı : 2013/51
Karar Sayısı : 2013/159

Yukarıda açıklanan gerekçelerle 27.02.2013 tarihli ve 6443 sayılı “Mera Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 2 nci maddesi ile 4342 sayılı Kanunun 12 nci maddesine eklenen fıkranın;

a- birinci cümlesinin, Anayasanın 2 nci, 11 inci ve 45 inci maddelerine aykırı olduğundan,

b- son cümlesinin, Anayasanın 2 nci, 7 nci, 8 inci ve 11 inci maddelerine aykırı olduğundan,

c- ikinci ve üçüncü cümlelerinin uygulama olanağı kalmadığından,

iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.””